

Η ΑΡΧΑΙΑ ΚΩΜΩΔΙΑ
ΕΠΙΛΟΓΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΩΝ

Α. Αριστοφάνης

A.1. Κριτική έκδοση

N. G. Wilson, *Aristophanis Fabulae*, τόμ. I–II, Oxford (OCT) 2007.

A.2. Φιλολογικές εκδόσεις με μετάφραση

V. Coulon & H. van Daele, *Aristophane*, τόμ. I–V, Paris (Budé) 1923–1930.

J. Henderson, *Aristophanes*, τόμ. I–V, Cambridge MA-London (Loeb) 1998–2008.

A.3. Υπομνηματισμένες εκδόσεις

A. H. Sommerstein, *The Comedies of Aristophanes*, 11 τόμοι για τις 11 κωμωδίες, Warminster & Oxford (Aris & Phillips Classical Texts: Aris & Phillips και κατόπιν Oxbow Books) 1980–2001.

M. Pellegrino, *Aristofane, Frammenti. Testo, traduzione e commento*, Lecce (Pensa MultiMedia) 2015.

Fragmenta Comica (KomFrag), τόμ. 10: *Aristophanes*, υπό έκδοση, Heidelberg (Verlag Antike) 2016–.

Κυκλοφόρησαν ή προγραμματίζονται 11 ημίτομοι, με επιμέλεια διάφορων συγγραφέων:

- 10.1: Εισαγωγή
- 10.2: Testimonia (Natalia Kyriakidi)
- 10.3: Αιολοσίκων – Βαβυλώνιοι (Christian Orth, κυκλοφόρησε, 2017)
- 10.4: Γεωργοί – Δαίδαλος (Andreas Bagordo)
- 10.5: Δαιταλής – Δράματα (Elena Chepel)
- 10.6: Ειρήνη β' – Λήμνιοι (Olimpia Imperio)
- 10.7: Νεφέλαι α' – Προάγων (Maria Christina Torchio)
- 10.8: Σκηνας καταλαμβάνουσαι – Ωραι (Andreas Bagordo)
- 10.9: Incertae Fabulae, fr. 590–674 (Andreas Bagordo, κυκλοφόρησε, 2016)
- 10.10: Incertae Fabulae, fr. 675–825 (Andreas Bagordo, κυκλοφόρησε, 2017)
- 10.11: Incertae Fabulae, fr. 826–924 και fr. dubia 925–976 (Andreas Bagordo, κυκλοφόρησε 2018)

Οι σχολιασμένες εκδόσεις της Οξφόρδης (OUP – Clarendon):

S. D. Olson, *Aristophanes: Acharnians*, Oxford 2002.

K. J. Dover, *Aristophanes: Clouds*, Oxford 1968.

D. M. MacDowell, *Aristophanes: Wasps*, Oxford 1971.

Z. Biles & S. D. Olson, *Aristophanes: Wasps*, Oxford 2015.

S. D. Olson, *Aristophanes: Peace*, Oxford 1999.

N. Dunbar, *Aristophanes: Birds*, Oxford 1995.

J. Henderson, *Aristophanes: Lysistrata*, Oxford 1987.

C. Austin & S. D. Olson, *Aristophanes: Thesmophoriazusae*, Oxford 2004.

K. J. Dover, *Aristophanes: Frogs*, Oxford 1993.

R. G. Ussher, *Aristophanes: Ecclesiazusae*, Oxford 1973.

Οι σχολιασμένες εκδόσεις της Fondazione Lorenzo Valla (εκδ. Mondadori)

(όλες με απολαυστικές μεταφράσεις των κωμωδιών από τον D. Del Corno):

G. Guidorizzi, *Aristofane: Le Nuvole*, Milano 1996.

G. Zanetto, *Aristofane: Gli Uccelli*, Milano 1987.

C. Prato, *Aristofane: Le Donne alle Tesmoforie*, Milano 2001.

D. Del Corno, *Aristofane: Le Rane*, Milano 1985

M. Vetta, *Aristofane: Le Donne all'assemblea*, Milano 1989.

A.4. Αρχαία και βυζαντινά σχόλια

W. J. W. Koster & D. Holwerda (γενική εποπτεία), *Scholia in Aristophanem*, Groningen 1960–2007:

- τόμ. I.1.A. *Prolegomena de Comoedia*, ed. W. J. W. Koster, 1975
- τόμ. I.1.B. *Scholia in Acharnenses*, ed. N. G. Wilson, 1975
- τόμ. I.2. *Scholia in Equites*, ed. D. Mervyn Jones & N. G. Wilson, 1969
- τόμ. I.3.1. *Scholia Vetera in Nubes*, ed. D. Holwerda, 1977
- τόμ. I.3.2. *Scholia Recentiora in Nubes*, ed. W. J. W. Koster, 1974
- τόμ. II.1. *Scholia in Vespas*, ed. W. J. W. Koster, 1978
- τόμ. II.2. *Scholia in Pacem*, ed. D. Holwerda, 1982
- τόμ. II.3. *Scholia in Aves*, ed. D. Holwerda, 1991
- τόμ. II.4. *Scholia in Lysistratam*, ed. J. Hangard, 1996
- τόμ. III.1.a. *Scholia Vetera in Ranas*, ed. M. Chantry, 1999
- τόμ. III.1.b. *Scholia Recentiora in Ranas*, ed. M. Chantry, 2001
- τόμ. III.2/3. *Scholia in Thesmophoriazusas et Ecclesiazusas*, ed. R. F. Regtuit, 2007
- τόμ. III.4.a. *Scholia Vetera in Plutum*, ed. M. Chantry, 1994
- τόμ. III.4.b. *Scholia Recentiora in Plutum*, ed. M. Chantry, 1996
- τόμ. IV.1. *Jo. Tzetzae Commentarii: Prolegomena et Commentarius in Plutum*, ed. L. Massa Positano, 1960
- τόμ. IV.2. *Jo. Tzetzae Commentarii: Commentarius in Nubes*, ed. D. Holwerda, 1960
- τόμ. IV.3. *Jo. Tzetzae Commentarii: Commentarius in Ranas et Aves*, ed. W. J. W. Koster, 1962

A.5. Θεμελιώδεις μονογραφίες και συλλογές δοκιμίων

(μικρή προσωπική επιλογή)

S. Beta, *Il linguaggio nelle commedie di Aristofane. Parola positiva e parola negativa nella commedia antica*, Roma 2004.

Z. P. Biles, *Aristophanes and the Poetics of Competition*, Cambridge 2011.

A. M. Bowie, *Aristophanes: Myth, Ritual and Comedy*, Cambridge 1993.

J. M. Bremer & E. W. Handley (επιμ.), *Aristophane. Sept exposés suivis de discussions* (Fondation Hardt, Entretiens sur l'antiquité classique 38), Vandœuvres-Genève 1993.

A. C. Cassio, *Commedia e partecipazione: La Pace di Aristofane*, Napoli 1985.

K. J. Dover, *Aristophanic Comedy*, Berkeley-Los Angeles 1972.

F. Heberlein, *Pluthygieia: Zur Gegenwart bei Aristophanes*, Frankfurt a. M. 1980.

J. Henderson, *The Maculate Muse: Obscene Language in Attic Comedy*, Oxford-New York 1991².

R. Harriott, *Aristophanes: Poet and Dramatist*, Baltimore 1986.

T. K. Hubbard, *The Mask of Comedy: Aristophanes and the Intertextual Parabasis*, Ithaca-London 1991.

O. Imperio, *Parabasi di Aristofane: Arcanesi, Cavalieri, Vespe, Uccelli*, Bari 2004.

S. E. Kidd, *Nonsense and Meaning in Ancient Greek Comedy*, Cambridge 2014.

D. Konstan, *Greek Comedy and Ideology*, Oxford-New York 1995.

K. McLeish, *The Theatre of Aristophanes*, London 1980.

X. A. Μιχαήλ, *Ο κωμικός λόγος του Αριστοφάνους*, Αθήνα 1981.

C. Moulton, *Aristophanic Poetry*, Göttingen 1981.

H-J. Newiger, *Metapher und Allegorie: Studien zu Aristophanes*, München 1957.

P. Rau, *Paratragodia: Untersuchung einer komischen Form des Aristophanes*, München 1967.

K. J. Reckford, *Aristophanes' Old-and-New Comedy. Six Essays in Perspective*, Chapel Hill-London 1987.

C. F. Russo, *Aristophanes: An Author for the Stage*, London & New York 1994.

- M. S. Silk, *Aristophanes and the Definition of Comedy*, Oxford 2000.
- A. Σολομός, *Ο ζωντανός Αριστοφάνης*, Αθήνα 1961.
- A. H. Sommerstein, *Talking About Laughter and Other Studies in Greek Comedy*, Oxford 2009.
- E. S. Spyropoulos, *L'Accumulation verbale chez Aristophane*, Θεσσαλονίκη 1974.
- W. Süß, *Aristophanes und die Nachwelt*, Leipzig 1911.
- J. Taillardat, *Les Images d'Aristophane: Études de langue et de style*, Paris 1965.
- P. Thiery, *Aristophane: Fiction et dramaturgie*, Paris 1986.
- G. van Steen, *Venom in Verse: Aristophanes in Modern Greece*, Princeton 2000.
- C. H. Whitman, *Aristophanes and the Comic Hero*, Cambridge MA 1964.
- M. Wright, *The Comedian as Critic: Greek Old Comedy and Poetics*, London 2012.

B. Αποσπάσματα κωμικών ποιητών

B.1. Έκδοση αναφοράς

R. Kassel & C. Austin, *Poetae Comici Graeci*, Berlin-New York (De Gruyter) 1983–2001:

- τόμ. I: *Comoedia Dorica, Mimi, Phlyaces*
- τόμ. II: *Agathenor–Aristonymus*
- τόμ. III.2: *Aristophanes: Testimonia et Fragmenta*
- τόμ. IV: *Aristophan–Crobilus*
- τόμ. V: *Damoxenus–Magnes*
- τόμ. VI.2: *Menander: Testimonia et Fragmenta apud scriptores servata*
- τόμ. VII: *Menecrates–Xenophon*
- τόμ. VIII: *Adespota*

B.2. Άλλες εκδόσεις

C. Austin, *Comicorum Graecorum Fragmenta in papyris reperta*, Berlin-New York 1973.

F. H. Bothe, *Poetarum Comicorum Atticorum Fragmenta*, Paris 1855.

I. Demiańczuk, *Supplementum Comicum*, Krakow 1912.

J. M. Edmonds, *The Fragments of Attic Comedy*, τόμ. I-III, Leiden 1957–1961.

T. Kock, *Comicorum Atticorum Fragmenta*, τόμ. I-III, Leipzig 1880–1888.

A. Meineke, *Fragmenta Comicorum Graecorum*, τόμ. I-V, Berlin 1839–1857.

J. Rusten (εκδ.), *The Birth of Comedy: Texts, Documents, and Art from Athenian Comic Competitions, 486–280*, Baltimore 2011.

I. C. Storey, *Fragments of Old Comedy*, τόμ. I–III, Cambridge MA-London (Loeb) 2011.

B.3. Πλήρης υπομνηματισμός (εν προόδω)

Fragmenta Comica, γενική εποπτεία G. W. Most, H.-G. Nesselrath, S. D. Olson, A.

Ρεγκάκος, A. H. Sommerstein & B. Zimmermann, Mainz-Heidelberg-Göttingen 2013–. Έχουν κυκλοφορήσει μέχρι στιγμής:

- τόμ. 1.1: A. Bagordo, *Alkimenes, Aristagoras, Arkesilaos, Chionides, Diopieithes, Ekphrantides, Euphronios, Euxenides, Hegemon von Thasos, Ion von Chios, Kallias, Kallistratos, Kantharos*, 2014
- τόμ. 1.2: A. Bagordo, *Leukon, Lykis, Lysippos, Magnes, Menandros II, Menekrates, Myllos, Myrtilos, Philonides, Susarion, Thugenides, Xenophilos*, 2014
- τόμ. 2: S. Perrone, *Krates*, 2019
- τόμ. 3.1: F.-P. Bianchi, *Kratinos, εισαγωγή και testimonia*, 2016
- τόμ. 3.2: F.-P. Bianchi, *Kratinos, Archilochoi – Empipramenoi*, 2016
- τόμ. 3.6: S. D. Olson & R. Seaberg, *Kratinos, Incertae Fabulae* (fr. 299–514), 2018
- τόμ. 4: A. Bagordo, *Telekleides*, 2013
- τόμ. 6: N. Commentale, *Hermippos*, 2017
- τόμ. 7: F. Stama, *Phrynichos*, 2014
- τόμ. 8.1: S. D. Olson, *Eupolis, εισαγωγή, testimonia και Aiges – Heilotes*, 2017
- τόμ. 8.2: S. D. Olson, *Eupolis, Kolakes – Chrysoun Genos*, 2016
- τόμ. 8.3: S. D. Olson, *Eupolis, Incertae Fabulae* (fr. 326–494), 2014
- τόμ. 9.1: C. Orth, *Alkaios, Ameipsias, Apollophanes*, 2013
- τόμ. 9.2: C. Orth, *Aristomenes, Aristonymos, Autokrates, Demetrios I, Diokles, Epilykos, Eunikos, Kephisodoros, Krates II, Lysias, Metagenes*, 2014
- τόμ. 9.3: C. Orth, *Nikochares, Philonikos, Philyllios, Poliochos, Polyzelos, Sannyrion, Xenophon*, 2016
- τόμ. 12: E. Miccolis, *Archippos*, 2017
- τόμ. 15: M. Pellegrino, *Nikophon*, 2013
- τόμ. 16.1: G. Tartaglia, *Alkenor, Anaxilas, Antidotos, Araros, [Asklepiodo]ros*, 2019

- τόμ. 17: B. Millis, *Anaxandrides*, 2015
- τόμ. 20: A. Papachrysostomou, *Amphis*, 2016
- τόμ. 21: K. Apostolakis, *Timokles*, 2019

Για πλήρη κατάλογο των τόμων που ετοιμάζονται (συνολικά 74 τόμοι ή ημίτομοι, που προγραμματίζεται να κυκλοφορήσουν περίπου έως το 2020) βλ.

http://www.komfrag.uni-freiburg.de/baende_liste

B.4. Άλλα φιλολογικά υπομνήματα

- W. G. Arnott, *Alexis: The Fragments. A Commentary*, Cambridge 1996.
- A. M. Belardinelli, O. Imperio, G. Mastromarco, M. Pellegrino & P. Totaro, *Tessere. Frammenti della commedia greca: studi e commenti*, Bari 1998 (Αμειψίας, Διόδωρος, Καλλίας, Μεταγένης).
- J. C. Carrière, *Le carnaval et la politique. Une introduction à la comédie grecque suivie d'un choix de fragments*, Παρίσι 1979 (επιλογή από διάφορους ποιητές).
- F. Conti Bizzarro, *Poetica e critica letteraria nei frammenti dei poeti comici Greci*, Napoli 1999 (θεματική επιλογή ποιητολογικών αποσπασμάτων από διάφορους συγγραφείς).
- F. Ferrari, *Menandro e la commedia nuova*, Torino 2001 (έργα και αποσπάσματα του Μένανδρου, αποσπάσματα των Φιλήμονα, Δίφιλου, Απολλόδωρου του Καρύστιου και αδέσποτα).
- I. Gallo, *Teatro ellenistico minore*, Roma 1981 (Βάτων, Δαμόξενος, Μάχων, Σωσίθεος).
- C. Gkaras, *Hermippos: Die Fragmente. Ein Kommentar*, διδ. διατριβή, Freiburg i. Br. 2008.
- A. S. F. Gow, *Machon. The Fragments*, Cambridge 1965.
- R. L. Hunter, *Eubulus. The Fragments*, Cambridge 1983.
- I. M. Konstantakos, *A Commentary on the Fragments of Eight Plays of Antiphanes*, διδ. διατριβή, Cambridge 2000.
- M. Napolitano, *I Kolakes di Eupoli: Introduzione, Traduzione, Commento*, Berlin 2012.
- S. D. Olson, *Broken Laughter: Select Fragments of Greek Comedy*, Oxford 2007 (επιλογή από διάφορους ποιητές).
- C. Orth, *Strattis: Die Fragmente. Ein Kommentar*. Berlin 2009.
- A. Papachrysostomou, *Six Comic Poets. A Commentary on Selected Fragments of Middle Comedy*, Tübingen 2008 (Αμφις, Αριστοφών, Διονύσιος, Μνησίμαχος, Φιλέταιρος, Θεόφιλος).
- S. Pirrotta, *Plato comicus: Die fragmentarischen Komödien. Ein Kommentar*. Berlin 2009.
- M. Telò, *Eupolidis Demi*, Firenze 2007.

B.5. Μονογραφίες με σχόλια και φιλολογικό υπομνηματισμό

- I. Amouroux, *Antiphane et les thèmes de la comédie moyenne*, Lille 1995.
- E. Bakola, *Cratinus and the Art of Comedy*, Oxford 2010.
- L. Bruzzese, *Studi su Filemone comico*, Lecce 2011.
- G. Coppola, «Per la storia della commedia greca (Timocles ateniese e Difilo di Sinope)», *Rivista di Filologia e Istruzione Classica* 55 (1927) 453–467 και 57 (1929) 161–183 (2 μέρη).
- T. Mangidis, *Antiphanes' Mythentravestien*, Frankfurt a. M. 2003.
- A. Marigo, «Difilo comico nei frammenti e nelle imitazioni latine», *Studi Italiani di Filologia Classica* 15 (1907) 375–534.
- I. C. Storey, *Eupolis: Poet of Old Comedy*, Oxford 2003.

B.6. Ιστορικο-λογοτεχνικά έργα (μικρή προσωπική επιλογή)

- F. Casolari, *Die Mythentravestie in der griechischen Komödie*, Münster 2003.
- S. Chronopoulos – C. Orth (επιμ.), *Fragmente einer Geschichte der griechischen Komödie — Fragmentary History of Greek Comedy*, Heidelberg 2015.
- E. Csapo, *Actors and Icons of the Ancient Theatre*, Chichester 2010.

- G.W. Dobrov (επιμ.), *Beyond Aristophanes: Transition and Diversity in Greek Comedy*, Atlanta 1995.
- G. W. Dobrov (επιμ.), *Brill's Companion to the Study of Greek Comedy*, Leiden-Boston 2010.
- E. Fraenkel, *Plautinisches im Plautus*, Berlin 1922 (αγγλ. μτφ. T. Drevikovsky & F. Muecke, *Plautine Elements in Plautus*, Oxford 2007).
- P. Geissler, *Chronologie der altattischen Komödie*, Dublin-Zürich 1969².
- J. R. Green, *Theatre in Ancient Greek Society*, London-New York 1994.
- E. W. Handley, «Comedy», στο P.E. Easterling & B.M.W. Knox (επιμ.), *The Cambridge History of Classical Literature*, τόμ. 1: *Greek Literature*, Cambridge 1985, 355–425.
- D. Harvey & J. Wilkins (επιμ.), *The Rivals of Aristophanes: Studies in Athenian Old Comedy*, London-Swansea 2000.
- I. Μ. Κωνσταντάκος, «Το κωμικό θέατρο από τον 4^ο αιώνα στην ελληνιστική περίοδο. Εξελικτικές τάσεις και συνθήκες παραγωγής», *Επιστημονική Επετηρίδα της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών* 57 (2005–2006) 47-101.
- I. Μ. Konstantakos, «Conditions of Playwriting and the Comic Dramatist's Craft in the Fourth Century», *Logeion* 1 (2011) 145–183.
- H.-G. Nesselrath, *Die attische Mittlere Komödie: Ihre Stellung in der antiken Literaturkritik und Literaturgeschichte*, Berlin-New York 1990.
- M. Pellegrino, *Utopie e immagini gastronomiche nei frammenti dell Archaia*, Bologna 2000.
- M. Revermann (επιμ.), *The Cambridge Companion to Greek Comedy*, Cambridge 2014.
- A. Scafuro & M. Fontaine (επιμ.), *The Oxford Handbook of Greek and Roman Comedy*, Oxford-New York 2014.
- T. B. L. Webster, *Studies in Later Greek Comedy*, Manchester 1970².
- J. Wilkins, *The Boastful Chef: The Discourse of Food in Ancient Greek Comedy*, Oxford 2000.
- B. Zimmermann, *Die griechische Komödie*, Frankfurt a. M. 2006.

Γ. Μένανδρος

Γ.1. Κριτικές εκδόσεις

- W. G. Arnott, *Menander. Edited and Translated*, τόμ. I-III, Cambridge MA-London (Loeb) 1979-2000.
- C. Austin, *Menander: Eleven Plays*, Cambridge 2013 (Γεωργός, Δις Ἐξαπατῶν, Ἐγχειρίδιον, Ἦρωσ, Θεοφορουμένη, Καρχηδόνιος, Κιθαριστής, Κωνειαζόμενοι, Λευκαδία, Περινθία, Φάσμα).
- F. H. Sandbach, *Menandri reliquiae selectae*, Oxford (OCT) 1990².

Γ.2. Ευρύτερα υπομνήματα

- A. Blanchard, *Ménandre*, τόμ. II: *Introduction générale. Introduction au tome II (Le papyrus du Caire). Le Héros. L'Arbitrage. La Tondue. La Fabula Incerta du Caire*, Paris (Budé) 2013.
- A. Blanchard, *Ménandre*, τόμ. III: *Le Laboureur. La double tromperie. Le Poignard. L'Eunuque. L'Inspirée. Thrasyléon. Le Carthaginois. Les Femmes qui boivent la ciguë. La Leucadienne. Le Haiï. La Périnthienne*, Paris (Budé) 2016.
- A. W. Gomme & F. H. Sandbach, *Menander: A Commentary*, Oxford 1973.
- S. Ireland, *Menander: Dyskolos, Samia and Other Plays*, Bristol 1992.

Γ.3. Υπομνήματα σε συγκεκριμένα δράματα

Asπίς

- C. Austin, *Menandri Aspis et Samia*, τόμ. I: *Textus (cum apparatu critico) et indices*, τόμ. II: *Subsidia interpretationis*, Berlin 1969–1970.
- D. C. Beroutsos, *A Commentary on the "Aspis" of Menander. Part One: Lines 1–298*, Göttingen 2005.
- P. Ingrosso, *Menandro, Lo scudo. Introduzione, testo, traduzione e commento*, Lecce 2010.
- S. Ireland, *Menander: The Shield and the Arbitration*, Oxford (Aris & Phillips Classical Texts) 2010.
- J.-M. Jacques, *Ménandre*, τόμ. I³: *Le Bouclier*, Paris (Budé) 1998.
- F. Sisti, *Menandro, Aspis. Edizione critica, interpretazione e commento*, Roma 1971.

Δύσκολος

- E. W. Handley, *The Dyskolos of Menander*, London 1965.
- S. Ireland, *Menander, The Bad-Tempered Man. Edited with a Translation and Commentary*, Warminster (Aris & Phillips Classical Texts) 1995.
- J.-M. Jacques, *Ménandre*, τόμ. I²: *Le Dyscolos*, Paris (Budé) 1963.
- W. Kraus, *Menanders Dyskolos. Mit einem kritischen Kommentar*, Wien 1960.
- F. Stoessl, *Menander: Dyskolos. Kommentar*, Paderborn 1965.

Επιτρέποντες

- W. D. Furley, *Menander: Epitrepontes*, London (Institute of Classical Studies, *BICS* Suppl. 106) 2009.
- S. Ireland, *Menander: The Shield and the Arbitration*, Oxford (Aris & Phillips Classical Texts) 2010.
- A. Martina, *Menandro: Epitrepontes*, τόμ. I (κείμενο-μετάφραση), II.1 (*Prolegomeni*), II.2 (*Commento*), Roma 1997–2000.
- U. von Wilamowitz-Moellendorff, *Menander: Das Schiedsgericht*, Berlin 1925.

Κόλαξ

- M. J. Pernerstorfer, *Menanders Kolax: Ein Beitrag zu Rekonstruktion und Interpretation der Komödie*, Berlin-New York 2009.

Περικειρομένη

W. Furlley, *Menander: Perikeiromene or The Shorn Head*, London (Institute of Classical Studies, *BICS Suppl.* 127) 2015.

M. Lamagna, *Menandro: La fanciulla tosata. Testo critico, introduzione, traduzione e commentario*, Napoli 1994.

Σαμία

C. Austin, *Menandri Aspis et Samia*, τόμ. I: *Textus (cum apparatu critico) et indices*, τόμ. II: *Subsidia interpretationis*, Berlin 1969–1970.

D. Bain, *Menander: Samia*, Warminster (Aris & Phillips Classical Texts) 1983.

X. Δεδούση, *Μενάνδρου Σαμία. Εισαγωγή, Κείμενο, Μετάφραση, Υπόμνημα*, Αθήνα (Ακαδημία Αθηνών, Βιβλιοθήκη Α. Μανούση) 2006.

J.-M. Jacques, *Ménandre*, τόμ. I¹: *La Samienne*, Paris (Budé) 1971.

M. Lamagna, *Menandro: La donna di Samo. Testo critico, introduzione, traduzione e commentario*, Napoli 1998.

A. H. Sommerstein, *Menander: Samia*, Cambridge (Cambridge Greek and Latin Classics) 2013.

Σικωνίοι

A. M. Belardinelli, *Menandro: Sicioni*, Bari 1994.

A. Blanchard, *Ménandre*, τόμ. IV: *Les Sicyoniens*, Paris (Budé) 2009.

Γ.4. Βασικές μονογραφίες και συλλογές δοκιμίων (μικρή προσωπική επιλογή)

A. Barigazzi, *La formazione spirituale di Menandro*, Torino 1965.

G. Bastianini & A. Casanova (επιμ.), *Menandro: Cent'anni di papiri*, Firenze 2004.

H.-D. Blume, *Menander*, Darmstadt 1998.

S. M. Goldberg, *The Making of Menander's Comedy*, Berkeley-Los Angeles 1980.

E. W. Handley & A. Hurst (επιμ.), *Relire Ménandre*, Genève 1990.

N. Holzberg, *Menander: Untersuchungen zur dramatischen Technik*, Nürnberg 1974.

R. L. Hunter, *The New Comedy of Greece and Rome*, Cambridge 1985.

S. Lape, *Reproducing Athens: Menander's Comedy, Democratic Culture and the Hellenistic City*, Princeton 2004.

P. E. Legrand, *The New Greek Comedy*, μτφ. J. Loeb, London-New York 1917.

S. Nervegna, *Menander in Antiquity: The Contexts of Reception*, Cambridge 2013.

A. K. Petrides, *Menander, New Comedy and the Visual*, Cambridge 2014.

A. H. Sommerstein (επιμ.), *Menander in Contexts*, New York-London 2014.

E. G. Turner (επιμ.), *Ménandre. Sept exposés suivis de discussions* (Fondation Hardt, Entretiens sur l'antiquité classique 16), Vandœuvres-Genève 1970.

T. B. L. Webster, *An Introduction to Menander*, Manchester 1974.

J. M. Walton & P. D. Arnott, *Menander and the Making of Comedy*, Westport-London 1996.

F. Wehrli, *Motivstudien zur griechischen Komödie*, Zürich-Leipzig 1936.

N. Zagagi, *The Comedy of Menander: Convention, Variation and Originality*, London 1994.

V. J. Rosivach, *When a Young Man Falls in Love. The Sexual Exploitation of Women in New Comedy*, London-New York 1998.

G. Vogt-Spira, *Dramaturgie des Zufalls. Tyche und Handeln in der Komödie Menanders*, München 1992.